

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/69/2016
Identifikačné číslo spisu:	4111232757
Dátum vydania rozhodnutia:	22.02.2017
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:4111232757.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne W. O., bývajúcej v L., zastúpenej Mgr. Romanom Nagyom, advokátom v Nitre, Akademická 4, proti žalovanej Strednej odbornej škole polytechnickej, so sídlom v Nitre, Novozámocká 220, zastúpenej JUDr. Petrom Koscelanským, advokátom v Nitre, Fraňa Mojtu 24, o určenie neplatnosti výpovede a náhradu mzdy, vedenom Okresným súdom Nitra pod sp. zn. 15Cpr/2/2011, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 22. októbra 2015 sp. zn. 7CoPr/1/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) zhora označeným rozsudkom potvrdil rozsudok Okresného súdu Nitra (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“ a spolu s odvolacím súdom tiež „nižšie súdy“) z 13. mája 2014 č. k. 15Cpr/2/2011-315 (ktorým došlo k zamietnutiu žaloby a uloženiu povinnosti žalobkyni zaplatiť žalovanej do rúk jej advokáta náhradu trov konania v sume 922,50 €); okrem toho rozhodol i o povinnosti žalobkyne zaplatiť žalovanej do rúk jej advokáta náhradu trov odvolacieho konania (v sume 518,40 €). Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil vecnou správnosťou preskúmaného rozsudku, stotožňujúc sa pritom s jeho záverom o splnení podmienok pre výpoveď danú žalovanou (zamestnávateľkou) žalobkyni (ako zamestnankyni) pre nadbytočnosť, keď tu bolo rozhodnutie o organizačnej zmene (o zrušení dvoch pracovných miest učiteľov strojárskych predmetov), prerokované tiež so zástupcami zamestnancov aj písomná výpoveď obsahujúca dostatočne konkretizovaný dôvod a riadne žalobkyni doručená, pričom akceptovať nešlo ani námietky žalobkyne o nesplnení ponukovej povinnosti, keď žalovaná voľnými pracovnými miestami súcimi pre žalobkyňu nedisponovala.

2. Proti takémuto rozsudku odvolacieho súdu podala včas dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“). Navrhla zrušenie rozsudkov oboch nižších súdov s vrátením veci na ďalšie konanie súdu prvej inštancie,

namietajúc pritom predovšetkým odňatím jej postupom prvoinštančného i odvolacieho súdu možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ v spojení s § 241 ods. 2 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej len „O. s. p.“). K tomu malo dôjsť najskôr nedostatočným odôvodnením žalobu zamietajúceho rozsudku súdom prvej inštancie (keď tento sa v odôvodnení vôbec nevysporiadal s otázkou žalobkyňou označených voľných pracovných miest u žalovanej) v spojitosti s následným potvrdením takéhoto rozsudku odvolacím súdom, ktorý nedostatky v argumentácii prvoinštančného súdu zacelil (v jedinej inštancii) namiesto toho, aby podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p. rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a bez toho, aby sa sám vysporiadal s odvolacou námietkou odňatím žalobkyni možnosť konať pred súdom; namietala tiež dovolateľka, v ďalšom poukazujúca tiež na nedostatky právneho posúdenia veci nižšími súdmi.

3. Žalovaná navrhla dovolanie odmietnuť, majúc (s odvolaním sa na viaceré vyjadrením zmieňované rozhodnutia a stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) za to, že toto nie je prípustné.

4. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok (zákon č. 160/2015 Z. z., ďalej len „C. s. p.“). Najvyšší súd, rozhodujúci v tejto veci až po 1. júli 2016, postupoval na základe úpravy z prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže však dovolanie v tejto veci bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jeho prípustnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení O. s. p. Dôvodom pre takýto postup je nevyhnutnosť rešpektovania základných princípov C. s. p. o spravodlivosti ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní účastníkov odvolacieho konania, ktoré začalo, avšak neskončilo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 a 2 C. s. p.), ako aj ďalšieho základného princípu o potrebe ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C. s. p.).

5. Najvyšší súd po zistení, že dovolanie bolo podané včas, na to oprávnenou osobou, po preskúmaní prípustnosti dovolania dospel k záveru, že smeruje proti takému rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné a je potrebné ho odmietnuť.

6. Dovolaním šlo podľa úpravy procesného práva, platnej a účinnej v čase začatia odvolacieho konania, napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O. s. p.). O. s. p. upravoval prípustnosť dovolania proti rozsudkom odvolacích súdov v ustanoveniach § 237 a § 238.

7. Podľa § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. bolo dovolanie prípustné proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu (odsek 1); proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci (odsek 2) a proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, ak odvolací súd vyslovil vo výroku prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak šlo o potvrdenie rozsudku, ktorým bola podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p. vyslovená neplatnosť zmluvnej podmienky (odsek 3).

8. Dovolaním v prejednávanej veci nie je napádaný zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale rozsudok potvrdzujúci. Najvyšší súd v tejto veci dosiaľ nerozhodoval a preto ani nemohol vysloviť záväzný právny názor, od ktorého by sa odvolací súd mohol odchýliť. Rozsudok odvolacieho súdu napokon nemá ani znaky žiadneho z rozsudkov uvedených v ustanovení § 238 ods. 3 O. s. p. Prípustnosť dovolania preto z ustanovení § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. vyvodiť nešlo.

9. Dovolanie by tak vzhľadom na práve uvedené mohlo byť procesne prípustné, len ak by v konaní, v ktorom bol dovolaním napádaný rozsudok vydaný, došlo k niektorej z procesných väd zakladajúcich tzv. zmätočnosť konania podľa § 237 ods. 1 O. s. p. Toto ustanovenie pripúšťalo dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/

ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a/alebo g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. K tomu však platí, že nie je relevantné tvrdenie dovolateľa o existencii niektorej takejto vady, ale len zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto vade skutočne došlo.

10. Dovolateľka procesné vady konania uvedené v § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. netvrdila a existencia žiadnej z takýchto vád v dovolacom konaní ani nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplyva.

11. Najvyššiemu súdu preto ostávalo len posúdiť, či je dôvodnou tá námietka dovolateľky, podľa ktorej jej mal odvolací súd svojím postupom v tejto veci odňať možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.) tým, že svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil (urobil ho nepreskúmateľným) - pričom z dovolania tu vyplýva, že dovolateľka odôvodneniu potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho súdu vytýka predovšetkým absenciu zaujatia adresného stanoviska k námietke zaťaženia prakticky identickou vadou (v podobe nedostatočne odôvodneného súdneho rozhodnutia) už výsledku konania pred súdom prvej inštancie.

12. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania (dnes strany), priznávaných mu Občianskym súdnym poriadkom (dnes primerane tiež Civilným sporovým poriadkom alebo Civilným mimosporovým poriadkom, čiže zákonom č. 161/ 2015 Z. z.), resp. iným predpisom procesného práva. O takúto procesnú vadu ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi, a týmto postupom odňal účastníkovi jeho procesné práva [v zmysle úpravy rozhodnej v čase konania pred nižšími súdmi mali účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv (§ 18 veta prvá a tretia O. s. p.) - napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O. s. p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O. s. p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O. s. p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O. s. p.) a na doručenie rozsudku do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O. s. p.)].

13. Štruktúru práva na odôvodnenie rozsudku v rozhodnom období rámcovo upravovalo ustanovenie § 157 ods. 2 O. s. p., uplatňované aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 2 O. s. p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá (nemusí) odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní rozhodujúci význam, zostali sporné (resp. v prvej inštancii nezodpovedané - pozn. dovolacieho súdu) alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvoinstančného rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, keď z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejme všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti, objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia (II. ÚS 76/07).

14. Pokiaľ šlo o námietku arbitrárnosťou (nepreskúmateľnosťou) odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, na zasadnutí občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu 3. decembra 2015 bolo prijaté stanovisko, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Pri vyjdení z tohto stanoviska má odvolací súd za to, že obsah spisu v prejednávanej veci nedáva žiaden podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá časť vyššie citovanej právnej vety. Dovoláním napádaný rozsudok totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za

rozhodujúci, stanoviská oboch strán sporu k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Treba mať pritom na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu.

15. Ani dovolaním akcentované nevysporiadanie sa odvolacieho súdu s námietkou absencie adresnej odpovede súdu prvej inštancie na špecifický argument žalobkyne, týkajúci sa nesplnenia ponukovej povinnosti žalovanej a doplnenie (či presnejšie nahradenie chýbajúcej) argumentácie v takejto časti v rámci potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho súdu za postup odnímajúci účastníkom konania možnosť konať pred súdom považovať nešlo.

16. Rozhodná úprava procesného práva (prevzatá inak bez podstatných zmien aj do tej dnešnej) poskytovala odvolacím súdom možnosť potvrdenia nimi preskúmaných rozhodnutí súdov prvej inštancie nielen v prípade možnosti stotožnenia sa so spôsobom rozhodnutia v prvej inštancii (rozumej s výrokom rozhodnutia, poskytujúcim odpoveď na otázku majúcu sa vyriešiť) aj s jeho odôvodnením (§ 219 ods. 2 O. s. p., dnes § 387 ods. 2 C. s. p.), ale tiež v tých prípadoch, v ktorých odvolací súd považoval za vecne správny (akceptovateľný) iba výrok rozhodnutia prvoinštančného súdu (§ 219 ods. 1 O. s. p., dnes § 387 ods. 1 C. s. p.). O druhý z práve spomenutých prípadov šlo (a naďalej pôjde) spravidla vtedy, keď odvolací súd mal (bude mať) za to, že dôvody vedúce súd prvej inštancie k vydaniu inak správneho rozhodnutia (opäť rozumej vo výroku) neobstoja vôbec, alebo tieto najmä v svetle odvolacích námietok nemusia byť postačujúcimi. Práve v objektívnej zrozumiteľnosti argumentácie súdu prvej inštancie potom treba hľadať kľúč ku korektnej odpovedi na otázku, kde leží hranica medzi využitím postupu podľa § 219 ods. 1 O. s. p. (na jednej strane) a podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a ods. 2 O. s. p. (na strane druhej) - inak otázku sformulovateľnú aj tak, dokedy ešte má odvolací súd dopĺňať (resp. nahrádzať) dôvody na podporu rozhodnutia súdu prvej inštancie sám, a v ktorých prípadoch už bude namieste, aby príležitosť na reparát poskytol tomu, na strane koho chyba nastala.

17. V prejednávanej veci pritom obsah spisu nenasvedčuje tomu, že by odvolací súd mal vyššie naznačenú hranicu prekročiť. Nešlo tu totiž o prípad absolútneho nedostatku dôvodov, vedúcich súd prvej inštancie k zamietnutiu žaloby a ani o prípad neprijatia (zo strany odvolacieho súdu) argumentácie súdu prvej inštancie ako celku; ale o prípad vytýkania žalobkyňou prvoinštančnému súdu (najskôr v pozícii odvolateľky a neskôr dovolateľky) parciálneho (hoc aj nepochybne významného) nedostatku v argumentácii, spočívajúceho v nezaujatí dostatočne konkrétnej odpovede na otázku, prečo bolo treba v tejto konkrétnej veci považovať povinnosť ponuky inej vhodnej práce žalobkyňi zo strany žalovanej za splnenú alebo nesplniteľnú (ak sa tu tvrdilo, že žalovaná pracovnými miestami ponúkateľnými žalobkyňi disponovala). I keď je pravdou, že súd prvej inštancie sa v tejto súvislosti obmedzil len na všeobecné konštatovania o neexistencii žiadneho voľného pracovného miesta zamestnávateľky v rozhodnom čase a o nedostatku jej povinnosti vytvárať nové pracovné miesto a prakticky tiež za svoje skutkové zistenie prevzal i tvrdenie žalovanej (jej riaditeľky) o zániku dvoch pracovných miest (W. A. a B. T.), odvolaciemu súdu vznikla pre uplatnenie námietky existenciou vhodných pracovných miest ponúkateľných žalobkyňi už v odvolaní povinnosť sa vysporiadať predovšetkým s takouto námietkou. Ak sa rozhodol ísť cestou zacelenia medzier v argumentácii súdu prvej inštancie a to poskytnutím objektívne zrozumiteľnej odpovede, prečo vyššie uvádzané pracovné miesta (a tiež ďalšie miesto zamestnankyne nastúpivšej na materskú dovolenku) nešlo považovať za voľné pracovné miesta, súce na splnenie ponukovej povinnosti žalovanej, nešlo tu o závery pre žalobkyňu prekvapivé, ale naopak očakávané (nech aj s nenaplnením súvisiaceho očakávania, že v tomto prípade dostane priestor pokúsiť sa o doplnenie argumentácie súd prvej inštancie).

18. Dovolaťke preto nešlo prisvedčiť v tom, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný; pričom stále platí jednak to, že za vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv účastníka (ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom - o aký prípad tu ale nešlo), ale tiež to,

že iba (tu neprítomný) úspech pri spochybnení potvrdzujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu otvára pomyselnú vstupnú bránu k ďalšiemu spochybňovaniu rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré odvolací súd potvrdil.

19. Pokiaľ dovolateľka namietala, že postup súdu (nerozhodno či prvoinštančného alebo odvolacieho) v procese zisťovania skutkových podkladov pre rozhodnutie nebol správny, tu dovolací súd uvádza, že v prípade neúplnosti alebo nesprávnosti skutkových zistení a skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. (obdobne tiež R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Ak aj k tejto nesprávnosti v niektorom súdnom konaní dôjde, táto nezakladá procesnú vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O. s. p., ale má nanajvýš „len“ charakter tzv. inej vady konania s možným (nie však nevyhnutným) následkom v podobe nesprávneho rozhodnutia vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.).

20. Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (v tejto súv. por. § 120 ods. 1 O. s. p., resp. i dnešnú úpravu z ustanovení §§ 132 a 185 C. s. p.) a nie účastníkov konania (strán). Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykoná všetky účastníkom navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., lebo týmto postupom súd neodňal účastníkovi možnosť pred súdom konať (tu opäť por. R 37/1993 a R 125/1999).

21. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O. s. p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. nezakladá (tu por. napr. uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011).

22. Ak teda dovolanie žalobkyne v prejednávanej veci nebolo prípustné podľa § 238 O. s. p., nebola preukázaná stranou tvrdená procesná vada uvedená v § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. a v dovolacom konaní nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 ods. 1 O. s. p., dovolaciemu súdu neostávalo iné, než po prejednaní veci bez pojednávania (§ 443 C. s. p., časť vety pred bodkočiarkou) dovolanie odmietnuť ako procesne neprípustné (§ 447 písm. c/ C. s. p.) bez toho, aby skúmal vecnú správnosť dovolaním napádaného rozsudku odvolacieho súdu.

23. O náhrade trov dovolacieho konania bolo potom rozhodnuté podľa § 453 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 256 ods. 1 C. s. p. a § 262 ods. 1 C. s. p. Výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zavinila neprípustným dovolaním žalobkyňa, žalovanej v takomto konaní preukázateľne vznikli trovy na právnej službe advokáta (za vyjadrenie k dovolaniu) a súdu rozhodujúcemu o dovolaní tu prislúchalo rozhodnúť len o nároku na náhradu trov konania (kým o výške má podľa § 262 ods. 2 C. s. p. rozhodnúť súd prvej inštancie).

24. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.